

Oktatási kisokos

Az Oktatási kisokos az oktatással kapcsolatos legfontosabb információkat tartalmazza. A szabályozás sokszor szélesebb körben gondolkodik, nem csak az autizmusban érintett gyermekekre, tanulókra vonatkozik. Ezért az az autista gyermekekre vonatkozó legfontosabb információkat vastag kiemeléssel jelöltük.

Ki állapítja meg az autizmus diagnózist?

Autizmus diagnózist a vonatkozó jogszabályok értelmében **gyermekpszichiáter adhat**. Ezért ha egy gyermekkel kapcsolatban felmerül az autizmus gyanúja, olyan diagnosztikai központot, team-et érdemes felkeresni, amelyben dolgozik autizmust értő gyermekpszichiáter.

Ugyanakkor fontosnak tartjuk megemlíteni, hogy gyermekpszichiáter segítségével igénybe vehető az egészségügyi alap-, és szakellátás keretein belül, vagyis a diagnózis ingyenesen is elérhető.

Az egészségügyben kapott diagnózisról szóló vélemény BNO10 besorolás szerinti kódot tartalmaz, mely autizmus esetében F84.0 Gyermekkori autizmus (autizmus infantilis), F84.1 Atípusos autizmus, F84.5 Asperger szindróma, F84.8 Egyéb pervazív (átható) fejlődési zavar, F84.9 Nem meghatározott pervazív (átható) fejlődési zavar¹

A BNO kód nem értelmezhető az oktatásban, ezért is szükséges szakértői vizsgálat a megfelelő ellátást nyújtó köznevelési intézmény kiválasztásához és az ellátás részleteinek meghatározásához. A vonatkozó vizsgálatot a Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottsága végzi el.

Ki jelöli ki az autizmusban érintett gyermek számára az intézményt?

Amennyiben egy gyermeknek autizmusa van, a **Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottsága** jelöli ki számára az ellátó köznevelési intézményt. (óvodát, iskolát) Az intézmény kiválasztása a szülővel közösen történik.² Ha frissen diagnosztizált gyermeknek keresünk intézményt, az új óvoda, vagy iskola kijelöléséig a gyermeket az az intézmény látja el, amelybe a diagnózis kiadásáig járt, vagyis a gyermek jogviszonya a diagnózis kiadása után nem szüntethető meg azonnal.

¹ 2020. EüK. 12. szám EMMI irányelv 3 Az Emberi Erőforrások Minisztériuma egészségügyi szakmai irányelve az autizmusról/autizmus spektrum zavarokról

https://www.hbcs.hu/uploads/jogszabaly/3171/fajlok/2020_EuK_12_szam_EMMI_iranyelv_3.pdf

² 2011. évi CXC törvény 47.§ (2) A szülő választja ki a sajátos nevelési igényű tanuló számára megfelelő ellátást nyújtó nevelési-oktatási intézményt az illetékes szakértői bizottság szakértői véleménye alapján, a szülő és a gyermek igényeinek és lehetőségeinek figyelembevételével.

A Szakértői Bizottság az autizmus fennállása esetén Speciális nevelési igényt (SNI) állapít meg.³

Hogyan keressünk megfelelő intézményt?

Tapasztalataink szerint a családok számára gyakran nehéz feladat kiválasztani autizmusban érintett gyermekük számára a megfelelő köznevelési intézményt.

Ha egy gyermeknek autizmusa van, a Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottsága jelöli ki számára az ellátó intézményt. Az intézmény kiválasztása a szülővel közösen történik a Szakértői Bizottság rendelkezésére álló intézményjegyzék alapján.⁴

Ha a szülő által választott óvoda, iskola nem azonos a kötelező felvételt biztosító óvodával, iskolával, és az óvoda, az iskola a gyermeket, a tanulót ha nem veszi fel, a szakértői bizottság a szakértői véleményében a gyermek, tanuló lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerinti, kötelező felvételt biztosító óvodát, iskolát határozza meg az óvodai nevelés, az iskolai nevelés, oktatás ellátására.

Amennyiben a Szakértői Bizottság nem tud kijelölni ellátó intézményt, az intézmény kijelölése integrálható gyermek óvodai elhelyezése esetén a gyermek lakóhelye szerint illetékes jegyző, szegregáltan nevelhető gyermek óvodai, iskola és EGYMI-ben történő elhelyezése esetén a gyermek lakóhelye szerint illetékes tankerületi igazgató feladata.⁵ Az így kijelölt intézménynek el kell látnia a gyermeket, helyhiányra sem hivatkozhat.

³ 2011. évi CXC törvény 4.§ 25. sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd,

⁴ 15/2013 (II.26.) EMMI rendelet 16.§ (2) A szakértői bizottság a (3) bekezdésben foglaltak szerint összeállított intézményjegyzék alapján tájékoztatja a szülőt azokról a lehetőségekről, amelyek alapján sajátos nevelési igényű gyermeke a korai fejlesztésben és gondozásban, az óvodai nevelésben, a fejlesztő nevelésben-oktatásban részt vehet, tankötelezettségének eleget tehet. A köznevelési, illetve szakképző intézményt a szülő választja ki a szakértői bizottság által javasolt intézmények közül. Ha a szülő által választott óvoda, iskola nem azonos a kötelező felvételt biztosító óvodával, iskolával, és az óvoda, az iskola a gyermeket, a tanulót a nem veszi fel, a szakértői bizottság a szakértői véleményében a gyermek, tanuló lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerinti, kötelező felvételt biztosító óvodát, iskolát határozza meg az óvodai nevelés, az iskolai nevelés, oktatás ellátására.

17.§ (5) A szakértői véleményt, az e bekezdésben foglalt kivétellel – a vizsgálat lezárását követő huszonegy napon belül – kézbesíteni kell a szülőnek. Amennyiben a szülő a 16. § (3) bekezdése alapján összeállított intézményjegyzékről intézményt nem választ, a szakértői bizottság a vizsgálat lezárását követő harmincadik napon a gyermeket, tanulót ellátó intézményt saját választása alapján kijelöli és a szakértői véleményt a kijelöléstől számított öt munkanapon belül a szülőnek kézbesíti.

⁵ 15/2013 (II.26.) EMMI rendelet 20. § (1) Ha az óvodai nevelés, iskolai nevelés és oktatás a többi gyermekkel, tanulóval közös óvodai csoportban, iskolai osztályban azért nem szervezhető meg, mert az intézményjegyzékben nincsen megfelelő óvoda, iskola, a szakértői bizottság a szakértői véleményét megküldi – óvoda vonatkozásában – a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes jegyzőnek – iskola vonatkozásában –, a tanuló lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes tankerületi igazgatónak. A jegyző, illetve a tankerületi igazgató – szakképzésben részt vevő vagy szakképzésbe jelentkező tanuló esetén a tankerületi igazgató a szakképzési centrum vezetőjének egyetértésével – intézkedik arról, hogy a gyermek, tanuló

A szülő kötelezhető, hogy a szakértői véleményben foglalt köznevelési intézménybe írassa be a gyermekét.⁶

Befogadó nyilatkozat

Ha a szülő és az intézmény is egyetért abban, hogy a gyermek számára megfelel a kiválasztott köznevelési intézmény, rögzíthetik ezt befogadó nyilatkozatban, melyet az intézmény állít ki, a szülő pedig bemutatja a Szakértői Bizottságnak.

Ugyanakkor fontos tudni, hogy a befogadó nyilatkozat kiállítása nem kötelező az intézmény számára, bemutatása pedig a szülő számára. Az intézmény kijelölésének nem feltétele a befogadó nyilatkozat megléte.

Néhány szempont a megfelelő intézmény kiválasztásához

A családok intézményekkel kapcsolatos igényei nagyon eltérnek egymástól, mégis igyekszünk néhány támpontot adni a megfelelő óvoda, iskola kiválasztásához.

- Olyan intézményt válasszunk, amelynek látogatása beépíthető a család életébe. (pl.: nincs nagyon messze)
- Fontos, hogy legyen autizmus tudás, autizmust értő szakember
- Személyre szabott támogatást nyújtanak autista tanulóiknak
- A szülőt partnerként kezelik

Mi a befogadó nyilatkozat?

Ha a **szülő és az intézmény is egyetért** abban, hogy a gyermek számára **megfelel a kiválasztott intézmény, rögzíthetik ezt befogadó nyilatkozatban, melyet az intézmény állít ki, a szülő pedig bemutatja** a Szakértői Bizottságnak, amely ez alapján intézkedik a köznevelési intézmény kijelöléséről.

kötelező felvételét ellátó nevelési-oktatási intézmény, illetve szakképző intézmény kijelölésre kerüljön. A jegyző, illetve a tankerületi igazgató tizenöt napon belül tájékoztatja az intézkedéséről a szakértői bizottságot.

(2) Ha a gyermek, a tanuló gyógypedagógiai intézményben történő nevelése, oktatása azért nem szervezhető meg, mert az Intézmény által vezetett jegyzékben nincsen megfelelő óvoda, iskola, a szakértői bizottság a szakértői véleményét megküldi a gyermek, tanuló lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes tankerületi igazgatónak. A tankerületi igazgató – szakképzésben részt vevő vagy szakképzésbe jelentkező tanuló esetén a szakképzési centrum vezetőjének egyetértésével – intézkedik arról, hogy a gyermek, tanuló kötelező felvételét ellátó nevelési-oktatási, illetve szakképző intézmény kijelölésre kerüljön. A tankerületi igazgató tizenöt napon belül tájékoztatja az intézkedéséről a szakértői bizottságot.

⁶ 2011. évi CXCV törvény 47.§ (6) A gyermek, tanuló érdekében az illetékes tankerületi központ kötelezheti a szülőt, hogy gyermekével jelenjen meg szakértői vizsgálaton, továbbá a szakértői vélemény alapján gyermekét a megfelelő nevelési-oktatási intézménybe írassa be. Az illetékes tankerületi központ dönt a sajátos nevelési igény, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség megállapításával, a logopédiai ellátással, illetve a szakértői véleményben foglaltakkal összefüggésben. A szakértői bizottság nem jelölhet ki olyan intézményt, amely helyhiány miatt nem tudná felvenni a gyermeket, tanulót. A szakértői vizsgálaton való részvétel érdekében szükséges utazás költségeit a társadalombiztosítás a szülőnek megtéríti.

Ugyanakkor fontos tudni, hogy a **befogadó nyilatkozat kiállítása nem kötelező az intézmény számára, bemutatása pedig a szülő számára.** Az intézmény kijelölésnek nem feltétele a befogadó nyilatkozat megléte.

Van-e jogi lehetőség arra, hogy az SNI gyermek számára a szakértői véleményben kijelölt oktatási intézményben szükséges fejlesztő szakembert a szülő keresse meg és az oktatási intézmény vele szerződést kössön? Lehet-e kötelezni az oktatási intézményt arra, hogy a szülő által választott szakemberrel szerződést kössön? Kinek kell viselnie ez esetben a szakember költségeit?

A köznevelési törvény szerint a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanuló számára ingyenes az iskolai rendszerű nevelésben-oktatásban való részvétel, valamint állami, települési önkormányzati fenntartású intézményekben, továbbá az állami feladatellátásban részt vevő más fenntartású intézményben az óvodai nevelés térítésmentes.[1] Ez alapján tehát az óvoda vagy az iskola kötelezettsége a gyermek számára az állapotának megfelelő ellátáshoz szükséges tárgyi és személyi feltételek megteremtése. Az oktatási intézmény arra kötelezhető, hogy ezeket a feltételeket megteremtse, arra azonban nem, hogy a szülő által választott fejlesztő szakemberrel szerződést kössön a gyermek ellátására.

Gyakorlatban számos alkalommal találkozunk azzal, hogy az ellátásra kötelezett intézményben nincs megfelelő szakember, ezért a szülő keres fejlesztő szakembert és van, hogy ő fizeti ki annak díját is. Tekintettel a fenti szabályokra és a köznevelési törvény 47.§ (10) bekezdésében[2] foglalt szabályra, mely szerint „A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez, oktatásához szükséges speciális szakképzettséggel rendelkező szakember utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat útján is biztosítható.” a megfelelő fejlesztő szakember megkeresése, biztosítása az ellátórendszer keretein belül megoldandó feladat, ehhez a szülői közreműködés nem szükséges, erre a szülő nem is kötelezhető, ám ha erről a köznevelési intézmény és a szülő megállapodik, akkor jogilag nem tiltott, hogy a szülő tegyen javaslatot a megfelelő személyre és őt az intézmény alkalmazza. Az azonban, hogy a szülőre hárítsák a szakemberrel felmerülő költségeket nem tekinthető jogszerűnek, hiszen a fenti jogszabályi rendelkezések keretei között az SNI gyermekeket és tanulókat megilleti az ingyenes nevelés, oktatás.

[1] 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 2.§ (1) Az Alaptörvényben foglalt ingyenes és kötelező alapfokú, valamint ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú nevelés-oktatáshoz való jog biztosítása az érettségi megszerzéséig, a szakgimnáziumi, illetve a szakiskolai nevelés-oktatásban az Szt. 3. § (1) bekezdés a) és b) pontjában meghatározottak szerint, a készségfejlesztő iskola tekintetében pedig az utolsó

gyakorlati évfolyam befejezéséig az állam közzszolgálati feladata. Ingyenes az iskolai rendszerű nevelésben-oktatásban való részvétel a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanuló részére.

(2) Az állami, települési önkormányzati fenntartású intézményekben, továbbá az állami feladatellátásban részt vevő más fenntartású intézményben az óvodai nevelés, az óvodai nevelést és az iskolai nevelés-oktatást kiegészítő pedagógiai szakszolgálatok igénybevétele, valamint a kollégiumi ellátás az ingyenes oktatásban részt vevő, e törvényben meghatározott feltételeknek megfelelő gyermekek, tanulók számára térítésmentes.

[2] 47.§ (10) A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez, oktatásához szükséges speciális szakképzettséggel rendelkező szakember utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat útján is biztosítható.

Mi a teendő intézményváltás esetén?

Számos oka lehet annak, hogy egy gyermek, tanuló számára új intézményt kell keresni. Előfordul, hogy a család elköltözik, de az is, hogy az ellátó óvoda, vagy iskola bármilyen okból alkalmatlannak bizonyul.

Ezekben az esetekben is a Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottsága jelöli ki számára az ellátó intézményt. Az intézmény kiválasztása ilyenkor is a szülővel közösen történik.

Új intézmény kijelölését szükségesnek érezheti a szülő és az ellátó intézmény is. Az új intézmény kijelölését célzó vizsgálatot is kérheti bármelyik fél, de fontos tudni, hogy ha az intézmény kezdeményezi a vizsgálatot, ebbe be kell vonnia a szülőt. Az intézmény kijelölés célja itt is az kell, hogy legyen, hogy a gyermek az állapotának megfelelő segítséget, támogatást megkapja.

Fontos tudnivaló, hogy az intézmény váltással kapcsolatos szándékról a szülőnek írásban kell tájékoztatnia a szakértői bizottságot.⁷

Mi történik, ha a szakértői bizottság nem tud intézményt kijelölni a gyermek számára?

Amennyiben a Szakértői Bizottság nem tud kijelölni ellátó intézményt, az intézmény kijelölése **integrálható gyermek óvodai elhelyezése esetén** a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes **jegyző, szegregáltan nevelhető gyermek óvodai, valamint integrált iskolai és EGYMI-ben történő elhelyezése esetén** a gyermek/tanuló lakóhelye,

⁷ 15/2013 (II.26.) EMMI rendelet 20.§ (3) Ha a sajátos nevelési igényű tanuló iskolát kíván változtatni, szándékáról a tanuló szülőjének írásban tájékoztatnia kell a szakértői bizottságot. A szakértői bizottság, amennyiben az az iskola, amelybe a tanuló az átvételét, felvételét kéri, az adott sajátos nevelési igényre tekintettel szerepel az intézményi jegyzékben, a bejelentést tizenöt napon belül írásban tudomásul veszi, és szakértői véleményének az iskola kijelölésére és az iskolába történő beiratkozásra vonatkozó rendelkezéseit módosítja. Ha az iskola nem vagy nem az adott fogyatékosra tekintettel szerepel az intézményi jegyzékben, a szakértői bizottság a tanuló – szükség szerinti – vizsgálata után új szakértői véleményt készít. A tanuló vizsgálata mellőzhető, ha a meglévő vizsgálati eredmények kiegészítésére nincs szükség. E rendelkezéseket alkalmazni kell az óvoda, a kollégium, a szakképző intézmény, a korai fejlesztés és gondozás, továbbá a fejlesztő nevelés-oktatás feladataiban közreműködő intézmény változásakor is. Az e bekezdésben meghatározott intézkedéseket, ha a gyermek, tanuló vizsgálatára nincs szükség, a szakértői bizottság vezetője vagy az általa kijelölt szakértői bizottsági tag hajtja végre.

ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes **tankerületi igazgató** feladata. Szintén a tankerületi igazgató feladata a szakképző intézmény kijelölése is.⁸

Minden az egyéni munkarendről⁹

2019. szeptember 1-től a magántanulói státuszt az egyéni tanulói munkarend váltotta fel.

Egyéni munkarendben a tankötelezettség akkor teljesíthető, ha az **indokolt**, és a tanuló számára **előnyös**.

⁸ 15/2013 (II.26.) EMMI rendelet 20. § (1) Ha az óvodai nevelés, iskolai nevelés és oktatás a többi gyermekkel, tanulóval közös óvodai csoportban, iskolai osztályban azért nem szervezhető meg, mert az intézményjegyzékben nincsen megfelelő óvoda, iskola, a szakértői bizottság a szakértői véleményét megküldi – óvoda vonatkozásában – a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes jegyzőnek – iskola vonatkozásában –, a tanuló lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes tankerületi igazgatónak. A jegyző, illetve a tankerületi igazgató – szakképzésben részt vevő vagy szakképzésbe jelentkező tanuló esetén a tankerületi igazgató a szakképzési centrum vezetőjének egyetértésével – intézkedik arról, hogy a gyermek, tanuló kötelező felvételét ellátó nevelési-oktatási intézmény, illetve szakképző intézmény kijelölésre kerüljön. A jegyző, illetve a tankerületi igazgató tizenöt napon belül tájékoztatja az intézkedéséről a szakértői bizottságot.

(2) Ha a gyermek, a tanuló gyógypedagógiai intézményben történő nevelése, oktatása azért nem szervezhető meg, mert az Intézmény által vezetett jegyzékben nincsen megfelelő óvoda, iskola, a szakértői bizottság a szakértői véleményét megküldi a gyermek, tanuló lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes tankerületi igazgatónak. A tankerületi igazgató – szakképzésben részt vevő vagy szakképzésbe jelentkező tanuló esetén a szakképzési centrum vezetőjének egyetértésével – intézkedik arról, hogy a gyermek, tanuló kötelező felvételét ellátó nevelési-oktatási, illetve szakképző intézmény kijelölésre kerüljön. A tankerületi igazgató tizenöt napon belül tájékoztatja az intézkedéséről a szakértői bizottságot.

⁹ 2011. évi CXCV törvény 45.§ (5) A tankötelezettség iskolába járással teljesíthető. Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, a tankötelezettség teljesítése céljából határozott időre egyéni munkarend kérelmezhető. A szülő, nagykorú tanuló esetén a tanuló a kérelmet a tanévet megelőző június 15-éig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. Ezen időpontot követően csak abban az esetben nyújtható be kérelem, ha a tankötelezettség iskolába járással történő teljesítését megakadályozó körülmény merül fel. Jogszabályban meghatározott esetben az egyéni munkarendet biztosítani kell.

(6) A felmentést engedélyező szerv dönt arról, hogy a tanuló a tankötelezettségének egyéni munkarend keretében teher elegendő. Az eljárás során a felmentést engedélyező szerv megkeresheti a gyámhatóságot, a gyermekjóléti szolgálatot, az iskolaigazgatót, gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő tanuló esetén a gyermekvédelmi gyámat.

(6a) Ha az egyéni munkarendben tanuló neki felróható okból két alkalommal nem jelenik meg az osztályozó vizsgán, vagy két alkalommal nem teljesíti a tanulmányi követelményeket, az iskola igazgatója értesíti a felmentést engedélyező szervet, és a tanuló a következő félévtől csak iskolába járással teljesítheti a tankötelezettségét.

(6b) A (2) és (6) bekezdésben foglalt döntés ellen közigazgatási pert a döntés közlésétől számított tizenöt napon belül lehet megindítani. A felmentést engedélyező szerv döntését a bíróság nem változtathatja meg.

(6c) A bíróság legkésőbb a keresetlevélnek a bírósághoz való érkezését követő nyolc napon belül intézkedik a tárgyalási határnapnak a keresetlevél bírósághoz való érkezésétől számított harminc napon belüli időpontra történő kitűzéséről, kivéve, ha egyik fél sem kérte tárgyalás tartását, és azt a bíróság sem tartja szükségesnek.

(6d) A perben egyesbíró jár el első fokon. Ha az ügy különös bonyolultsága indokolja, az egyesbíró a perben a tárgyalás megkezdése előtt elrendelheti, hogy az ügyben három hivatásos bíróból álló tanács járjon el. A tanács elé utalt ügyben utóbb egyesbíró nem járhat el.

(6e) A bíróság a keresetlevelet, a keresetlevél bírósághoz történő érkezésétől számított negyvenöt napon belül bírálja el, a határozatát ugyanezen határidőn belül írásba foglalja és a felek részére kézbesíti.

(6f) A perben nem lehet alkalmazni a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 148. §-a szerinti ítélezési szünetre vonatkozó rendelkezéseket.

Az egyéni munkarend **határozott időre**, de nem feltétlenül egy tanévre állapítható meg.

Az egyéni munkarenddel rendelkező diákokat az iskola valamennyi kötelező tanórai foglalkozása alól fel kell menteni, kivéve a gyakorlati képzést.¹⁰ A diák ennek értelmében mentesül a tanórai és egyéb foglalkozáson való részvétel alól, de az iskola igazgatójának előzetes engedélyével részt vehet a tanórai vagy egyéb foglalkozásokon. Ugyanakkor a tanuló nem mentesül a tantárgyi követelmények teljesítése alól, vagyis **félévi és év végi osztályozó vizsgát kell tennie**. Ha az egyéni munkarend tartama alatt a tanuló neki felrőható okból két alkalommal nem jelenik meg az osztályozó vizsgán, vagy két alkalommal nem teljesíti a tanulmányi követelményeket, a következő félévtől csak iskolába járással teljesítheti a tankötelezettségét

SNI tanulók esetén a tanuló iskolai neveléséről és oktatásáról, felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatainak megállapításáról, az ehhez szükséges pedagógusokról a szakértői véleményben foglaltak szerint az iskola köteles gondoskodni.¹¹

Az egyéni tanulói munkarend igénylésére kérelmet kell benyújtani. A kérelmet a szülő, nagykorú tanuló esetén a tanuló nyújthatja be. Az egyéni munkarend engedélyezése iránti kérelmet az **Oktatási Hivatal** közigazgatási hatósági eljárás keretében bírálja el. Szakképző iskolák esetén nem az OH-hoz, hanem iskola igazgatójához lehet fordulni egyéni tanulmányi rend engedélyezése céljából.

¹⁰ 2011. évi CXC törvény 55.§ (2) Az egyéni munkarenddel rendelkezőt – az iskolában vagy azon kívül folyó szakmai képzés kivételével – az iskola valamennyi kötelező tanórai foglalkozása alól fel kell menteni.

(3) Az, akit felmentettek a kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, az igazgató által meghatározott időben, és a nevelőtestület által meghatározott módon ad számot tudásáról.

27.§ (7) A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség vagy a sajátos nevelési igény miatt a szakértői bizottság véleménye alapján, vagy súlyos betegség miatt egyéni munkarend keretében tanulmányokat folytatók egyéni foglalkozás keretében történő felkészítésére az iskolának tanulónként az osztályok heti időkeretén felül átlag heti tíz óra áll a rendelkezésre. A sajátos nevelési igény miatt egyéni munkarend keretében tanulmányokat folytató tanulók esetében az e bekezdésben meghatározott időkereten belül kell biztosítani az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozásokat. Az időkeret az egyes hetek és tanulók között átcsoportosítható.

(8) A gyógypedagógiai nevelésben-oktatásban részt vevő nevelési-oktatási intézményben a sajátos nevelési igényű tanulók részére kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozásokat kell szervezni. A tanuló anyni egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozáson vesz részt, amennyi a sajátos nevelési igényéből eredő hátránya csökkentéséhez szükséges. A kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások megszervezésének heti időkeretét a 6. melléklet határozza meg. A heti időkeret a tanítási hetek között a tanuló érdekséremlé nélkül különösen indokolt esetben átcsoportosítható.

¹¹ 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 75.§ (2) Ha a sajátos nevelési igényű tanuló, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján tanulmányait egyéni munkarend keretében folytatja, iskolai neveléséről és oktatásáról, felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatainak megállapításáról, a felkészítést végző pedagógusokról a szakértői véleményben foglaltak szerint az az iskola gondoskodik, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll. Az iskolában nem foglalkoztatott szakemberek biztosításáról

a) a beilleszkedési, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő tanuló esetén a pedagógiai szakszolgálati intézménynek,

b) sajátos nevelési igényű tanuló esetén az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatnak kell gondoskodni.

A kérelmet mindig az adott tanévet megelőző áprilistól lehet benyújtani június 15-ig. Június 15-ét követően csak kivételes esetben lehet kérelmet benyújtani, ha a tanuló helyzetében olyan körülmény merül fel, amely a tankötelezettség iskolába járással történő teljesítését teljes mértékben megakadályozza.

A kérelemhez használatos nyomtatvány az OH honlapjáról tölthető le. Emellett autizmusban érintett tanuló esetében **a SZB érvényes szakvéleménye is benyújtandó.** Fontos, hogy a szakértői vélemény hatályos legyen, és leírja, hogy a tankötelezettség egyéni munkarendben teljesítendő.

Az Oktatási Hivatal kötve van a szakértői bizottság véleményéhez, az egyéni munkarend megadásra sor kerülhet az említett okiratok alapján.

Ha a benyújtott dokumentumokban minden információ rendelkezésre áll, az OH **8 napon belül dönt. Hiányos kérelem esetén,** vagy ha további információ szükséges a döntéshez az OH 8 napon belül **függő hatályú döntést hoz.** Ez esetben **60 napos** ügyintézési határidőn belül kell az OH-nak a végleges döntést meghoznia.

Minden a Szakértői vizsgálatról

A szakértői bizottsági tevékenység többszintű. Megkülönböztetünk megyei, járási és országos szakértői bizottságokat.

A járási szakértői bizottság feladata

Harmadik életévét betöltött gyermek, tanuló teljes körű pszichológiai, pedagógiai-gyógypedagógiai, továbbá szükség szerint orvosi vizsgálata,

A beilleszkedési, a tanulási, a magatartási nehézség megállapítása vagy kizárása és az ehhez kapcsolódó felülvizsgálatok elvégzése,

Jogszámban meghatározott szakértői vélemény elkészítése és az ehhez kapcsolódó felülvizsgálatok elvégzése.

Ha a járási szakértői bizottság megítélése szerint a gyermeknél a saját nevelési igény valószínűsíthető, saját vizsgálatának dokumentációját és annak eredményeit, a vizsgálat alapján tett megállapításait, valamint a rendelkezésükre álló egyéb iratokat **megküldi a megyei szakértői bizottság részére.**

A megyei szakértői bizottság diagnosztikai feladatai:

- Háromévesnél fiatalabb gyermekek teljes körű pszichológiai, pedagógiai-gyógypedagógiai, továbbá szükség szerint orvosi vizsgálata.
- A gyermek, a tanuló vizsgálatának eredményei alapján szakértői vélemény készítése, és kiadása.

- Kiegészítő vizsgálat végzése, a **sajátos nevelési igény megállapítása vagy kizárása**, a beilleszkedési, a tanulási, a magatartási nehézség megállapítása vagy kizárása.
- Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók esetében a **felülvizsgálatok elvégzése**,
- Jogszabályban meghatározott esetben a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló családja részére a juttatások és kedvezmények igénybevételéhez szükséges igazolások kiadása.
- Jogszabályban meghatározott esetben javaslatétel a súlyos és halmozottan fogyatékos gyermekek, tanulók ápoló-gondozó otthoni ellátására, a három évnél idősebb gyermekek bölcsődei ellátására, fogyatékos fiatalok lakóotthoni ellátására.

Országos szakértői bizottság végzi a mozgásszervi, érzékszervi (a látási, a hallási), valamint a beszéd fogyatékossgal kapcsolatos vizsgálatokat.

Milyen célból indulhat szakértői vizsgálat?¹²

- az aktuális állapot feltárására irányuló vizsgálat,
- a fejlődést nyomon követő a korábbi diagnózis megalapozottságát, a nevelés, oktatás formájának megfelelőségét a fejlesztés eredményességének mérését célzó felülvizsgálat.

Ki kérheti a vizsgálat megindítását?¹³

A szakértői vizsgálat legtöbb esetben a szülő kérelmére, a **szülő egyetértésével** indul. A szakértői vizsgálat indítható:

- **hivatalból** (Pl. felülvizsgálat)
- hatósági megkeresésre
- **szülői kérelemre**
- a szülő egyetértésével a **nevelési-oktatási intézmény részéről**

¹² 15/2013 (II.26.) EMMI rendelet 8. § A szakértői vizsgálat típusai:

a) az aktuális állapot feltárására irányuló vizsgálat,

b) a fejlődést nyomon követő a korábbi diagnózis megalapozottságát, a nevelés, oktatás formájának megfelelőségét a fejlesztés eredményességének mérését célzó felülvizsgálat.

¹³ 15/2013 (II.26.) EMMI rendelet 13.§ (2) A szakértői vizsgálat indítható:

a) hivatalból,

b) hatósági megkeresésre,

c) szülői kérelemre,

d) illetve a szülő egyetértésével

da) a nevelési-oktatási, illetve a szakképző intézmény,

db) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény hatálya alá tartozó család- és gyermekjóléti szolgálat, család- és gyermekjóléti központ, bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató, gyermekotthon, területi gyermekvédelmi szakszolgálat, nevelőszülői hálózat működtetője,

dc) a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvény hatálya alá tartozó fogyatékosok ápoló, gondozó otthona, fogyatékosok rehabilitációs intézménye, fogyatékosok nappali intézménye kezdeményezésére.

- a szülő egyetértésével a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény hatálya alá tartozó gyámhatóság, gyermekjóléti szolgálat, bölcsőde, gyermekotthon, területi gyermekvédelmi szakszolgálat által
- a szülő egyetértésével a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvény hatálya alá tartozó fogyatékosok ápoló, gondozó otthona, fogyatékosok rehabilitációs intézménye, fogyatékosok nappali intézménye kezdeményezésére.

*Indulhat-e szakértői vizsgálat a szülő beleegyezése nélkül?*¹⁴

¹⁴ 15/2013 (II.26.) EMMI rendelet 13. § (1) A szakértői vizsgálat – a (2) bekezdés a), b) és d) pontjában, valamint a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 42. § (3) bekezdésében foglalt kivétellel – a szülő kérelmére, illetve, ha az eljárást nem a szülő kezdeményezi, a szülő egyetértésével indul. Az eljárás megindítása az Intézmény szakértői bizottságként eljáró azon feladatellátási helyénél kérhető vagy kezdeményezhető, amelynek működési körzetében a gyermek, tanuló lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkezik, vagy amelynek működési körzetében a gyermek, tanuló intézményes ellátásban részesül. A mozgásszervi, valamint az érzékszervi (a látási, a hallási) fogyatékoság megállapítására vagy kizárására irányuló vizsgálat közvetlenül is kérhető, illetve kezdeményezhető a mozgásszervi fogyatékoság, az érzékszervi (a látási, a hallási) fogyatékoság megállapítását vagy kizárását végző szakértői bizottságnál. Ha a gyermek óvodai nevelésben, iskolai nevelésben, oktatásban részesül, az óvoda, az iskola köteles közreműködni a vizsgálat iránti kérelem elkészítésében.

(2) A szakértői vizsgálat indítható:

a) hivatalból,

b) hatósági megkeresésre,

c) szülői kérelemre,

d) illetve a szülő egyetértésével

da) a nevelési-oktatási, illetve a szakképző intézmény,

db) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény hatálya alá tartozó család- és gyermekjóléti szolgálat, család- és gyermekjóléti központ, bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató, gyermekotthon, területi gyermekvédelmi szakszolgálat, nevelőszülői hálózat működtetője,

dc) a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvény hatálya alá tartozó fogyatékosok ápoló, gondozó otthona, fogyatékosok rehabilitációs intézménye, fogyatékosok nappali intézménye kezdeményezésére.

(3) Ha a nevelési-oktatási, illetve a szakképző intézmény, vagy a gyermekjóléti, a gyermekvédelmi, a szociális intézmény, valamint a gyámhatóság megítélése szerint a gyermek, tanuló szakértői vizsgálata szükséges,

a) az indok közlésével javasolja a szülőnek a szakértői vizsgálaton való megjelenést és részvételt, a szülő egyetértése esetén óvodai nevelésben, iskolai nevelésben, oktatásban részesülő gyermek esetén a nevelési-oktatási, illetve a szakképző intézmény gondoskodik arról, – gyermekjóléti, a gyermekvédelmi, a szociális intézmény, valamint a gyámhatóság közreműködik abban – hogy a vizsgálati kérelem tíz napon belül kiállításra kerüljön,

b) a javaslattétellel egyidejűleg köteles a szülőt tájékoztatni a vizsgálatok eredményeinek lehetséges következményeiről, a szülőnek a vizsgálattal és annak megállapításaival kapcsolatos jogairól,

c) halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló vizsgálatának kezdeményezése esetén, a vizsgálaton jelen lévő szakszolgálati-esélyegyenlőségi szakértő szerepéről a szülőt tájékoztatni köteles.

(4) A szülő egyetértése esetén a szakértői vélemény készítésére irányuló – a szülő által aláírt – kérelmet az óvoda, az iskola megküldi

a) az (1) bekezdésben meghatározott szakértői bizottságnak,

b) a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló vizsgálatának kezdeményezése esetén – az (5) bekezdésben foglalt kivétellel – a Hivatalnak.

(5) Szülői egyetértés hiányában a (3) bekezdésben foglalt, vizsgálatot kezdeményező intézmény a Korm. rendelet 42. § (3) bekezdés a) pontjában foglalt eljárás megindítását kéri.

(6) Ha a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló szülője a szakértői vélemény készítésére irányuló kérelemnyomtatványon olyan nyilatkozatot tesz, hogy gyermeke vizsgálatánál szakszolgálati-esélyegyenlőségi szakértő ne legyen jelen, a (4) bekezdés b) pontjában foglaltakat nem kell alkalmazni.

Főszabályként elmondhatjuk, hogy ha a szakértői vizsgálatot nem a szülő indítja, akkor az a **szülő tájékoztatása és egyetértése nélkül nem indítható.**

Szülői **beleegyezés hiányában** a vizsgálatot kezdeményező intézmény **közigazgatási hatósági eljárás** megindítását kérheti.¹⁵

Hogyan lehet a szakértői vizsgálatra jelentkezni?

A szakértői vizsgálatra a **megfelelő nyomtatvány elküldésével** lehet jelentkezni. A nyomtatvány 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet 3. mellékletében található. **A jelentkezéskor érdemes csatolni a már rendelkezésre álló dokumentációt** pl egészségügyi leleteket, pedagógiai szakvéleményt stb

Bent lehet-e a szülő a gyermek vizsgálata alatt?

A szakértői vizsgálat során a szülő köteles közreműködni, a vizsgálaton - annak zavarása nélkül - **jogosult mindvégig jelen lenni.**¹⁶

*Mit kell tudni a vizsgálati eredményről és annak ismertetéséről?*¹⁷

¹⁵ 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet 42. § (1) Az illetékes tankerületi központ közigazgatási hatósági eljárás keretében hoz döntést a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség vagy a sajátos nevelési igény megállapításával, illetve a szakértői véleményben foglaltakkal összefüggésben.

(2) Az eljárás megindítását a szülő kérheti, ha nem ért egyet a szakértői véleményben foglaltakkal, illetve a szakértői bizottság eljárásával.

(3) Az eljárás megindítását köteles kérni

a) a nevelési-oktatási, a szakképző a gyermekjóléti, gyermekvédelmi, szociális intézmény, vagy a gyámhatóság, ha a szülő a szakértői vizsgálat szükségességével nem ért egyet, illetve a kérelmet nem írja alá

b) a szakértői bizottság, ha a szülő a gyermekével a szakértői vizsgálaton ismételt felhívás ellenére nem jelenik meg vagy a szakértői vizsgálatban nem működik közre, illetve a szakértői véleményben foglaltakkal vagy annak továbbításával nem ért egyet,

c) a szakszolgálati-esélyegyenlőségi szakértő, ha a szakértői bizottság eljárásában megszegték a vizsgálat eljárási szabályait,

d) a kijelölt nevelési-oktatási intézmény vezetője, ha a gyermeket a szakértői vélemény alapján a kijelölt nevelési-oktatási intézménybe nem íratják be.

(4) Az eljárásra az a tankerületi központ illetékes, amelynek a működési területén a gyermek, tanuló lakóhelye, ennek hiányában, vagy ha az nem állapítható meg, a gyermek, tanuló tartózkodási helye található.

(5) Ha a gyermeket, tanulót a gyámhivatal átmeneti vagy tartós nevelésbe vette a tankerületi központ illetékességét a gyermek tartózkodási helye határozza meg.

(6) A tankerületi központ az eljárása megindításáról nyolc napon belül értesíti a szakértői bizottságot. A tankerületi központ az (1) bekezdés szerinti döntés egy példányát a döntés véglegessé válását követő nyolc napon belül megküldi az érintett nevelési-oktatási intézménynek és a szakértői bizottságnak.

¹⁶ 15/2013 (II.26.) EMMI rendelet 14.§ (2) A szakértői vizsgálat megkezdéséhez a szülői felügyeletet gyakorló mindkét szülő együttes jelenléte szükséges. A vizsgálaton megjelent szülő a távollévő szülőt képviselheti, erről a szülőt legkésőbb a vizsgálat megkezdésekor tájékoztatni kell. Kétség esetén vélelmezni kell, hogy a vizsgálaton megjelent szülő a távollévő szülő képviselőjére nem jogosult. A szakértői vizsgálat során a szülő köteles közreműködni, a vizsgálaton – annak zavarása nélkül – jogosult mindvégig jelen lenni.

¹⁷ 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet 2. melléklet a 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelethez 6. pont

6. A vizsgálati vélemény ismertetése

A véleményt a vizsgálatvezető ismerteti a szülővel. Egyértelmű – a szülő számára érthető – tájékoztatást ad a vizsgálat eredményeiről, a gyermek további intézményes nevelésére, az intézményválasztásra, vonatkozó javaslatokról, lehetőségeiről; alátámasztva mindezt a vizsgálat dokumentációjával, és tájékoztatást adva a

A véleményt a **vizsgálatvezető ismerteti** a szülővel. **Egyértelmű** – a szülő számára **érthető** – **tájékoztatást ad** a vizsgálat **eredményeiről**, a gyermek további **intézményes nevelésére, az intézményválasztásra, vonatkozó javaslatokról, lehetőségeiről**; alátámasztva mindezt a vizsgálat dokumentációjával, és tájékoztatást adva a **vonatkozó jogszabályokról, kiemelten a szülő jogairól és kötelezettségeiről**, és a bizottság számára a szakértői vélemény elkészítését követő kötelezettségekről. (A szakértői vélemény továbbítása annak elfogadása, illetve el nem fogadása esetén, a felülvizsgálat kezdeményezésének lehetséges formái, a hivatalból elrendelt felülvizsgálatok célja, időpontja stb.) **Az ismertetés során a szülő számára lehetőséget kell adni arra, hogy kérdezzen, hogy véleményét az elmondottakkal kapcsolatban megfogalmazza.**

Az **előzetes vizsgálati véleményben** foglaltak megismerését követően annak **elfogadásáról vagy elutasításáról**, az intézményes nevelésre vonatkozó javaslat elfogadásáról vagy elutasításáról a **szülő nyilatkozik, nyilatkozatát aláírásával igazolja**. Tájékoztatni kell a szülőt arról is, hogy a vizsgálat alapján elkészített szakértői véleménynek a **kézhezvételétől számítva tizenöt nap áll rendelkezésre a szakértői vélemény felülvizsgálatának kezdeményezésére.**

*Mit tartalmaz a szakértői vélemény?*¹⁸

vonatkozó jogszabályokról, kiemelten a szülő jogairól és kötelezettségeiről, és a bizottság számára a szakértői vélemény elkészítését követő kötelezettségekről. (A szakértői vélemény továbbítása annak elfogadása, illetve el nem fogadása esetén, a felülvizsgálat kezdeményezésének lehetséges formái, a hivatalból elrendelt felülvizsgálatok célja, időpontja stb.) Az ismertetés során a szülő számára lehetőséget kell adni arra, hogy kérdezzen, hogy véleményét az elmondottakkal kapcsolatban megfogalmazza.

Az előzetes vizsgálati véleményben foglaltak megismerését követően annak elfogadásáról vagy elutasításáról, az intézményes nevelésre vonatkozó javaslat elfogadásáról vagy elutasításáról a szülő nyilatkozik, nyilatkozatát aláírásával igazolja. Tájékoztatni kell a szülőt arról is, hogy a vizsgálat alapján elkészített szakértői véleménynek a kézhezvételétől számítva tizenöt nap áll rendelkezésre a szakértői vélemény felülvizsgálatának kezdeményezésére.

¹⁸ 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet 17.§ (1) A szakértői bizottság a szakértői véleményében tesz javaslatot a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló ellátására, az ellátás módjára, formájára és helyére, az ellátáshoz kapcsolódó pedagógiai szakszolgálatok típusaira, a szükséges szakemberre és annak feladataira. A szakértői véleménynek tartalmaznia kell

- a) a gyermek, tanuló és a szülő nevét, a gyermek, tanuló születési idejét, lakóhelyét és tartózkodási helyét,
- b) a szakértői vizsgálat rövid leírását,
- ba) a beilleszkedési, a tanulási vagy a magatartási nehézségre, vagy annak kizárására vonatkozó megállapítást, az azt alátámasztó tényeket,
- bb) a sajátos nevelési igényre, vagy annak kizárására vonatkozó megállapítást, az azt alátámasztó tényeket,
- c) a korai fejlesztés és gondozás szükségességét, az ennek keretében nyújtott szolgáltatásokat, a fejlesztéssel kapcsolatos szakmai feladatokat, valamint annak megjelölését, hogy a feladatokat milyen ellátás keretében mely intézmény biztosítja,
- d) annak megállapítását, hogy a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló az e célra létrehozott, a fogyatékoság típusának megfelelő nevelési-oktatási, illetve szakképző intézményben, osztályban, csoportban, tagozaton vagy a többi gyermekkel, tanulóval közösen is részt vehet az óvodai nevelésben, iskolai nevelésben-oktatásban, kollégiumi nevelésben,
- e) annak megállapítását, hogy a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló a tankötelezettségét kizárólagosan iskolába járással, illetve kizárólagosan egyéni munkarend, egyéni tanulmányi rend keretében teljesítheti,
- f) ha a tanuló a tankötelezettségét kizárólagosan egyéni munkarend, egyéni tanulmányi rend keretében teljesítheti, a heti foglalkoztatás idejét és a felkészüléshez szükséges szakembereket,

a) a gyermek, tanuló és a szülő **nevét**, a gyermek, tanuló **születési idejét**, **lakóhelyét** és tartózkodási helyét,

b) a szakértői vizsgálat rövid leírását,

g) annak megállapítását, hogy a tanuló a tankötelezettségét fejlesztő nevelés-oktatás, illetőleg a fejlesztő nevelés-oktatást nyújtó iskola által szervezett egyéni fejlesztés keretében teljesíti,

h) a gyermek, tanuló sajátos nevelési igényének megfelelő

ha) óvodára, csoportra (a továbbiakban együtt: kijelölt óvoda),

hb) általános iskolára, középfokú iskolára, szakképző intézményre, fejlesztő nevelés-oktatást végző iskolára, csoportra, osztályra, tagozatra (a továbbiakban együtt: kijelölt iskola),

hc) kollégiumra [a h) pont alattiak a továbbiakban együtt: kijelölt intézmény]

vonatkozó javaslatot és a kijelölt intézmény megjelölését,

i) a hivatalból történő felülvizsgálat időpontját,

j) a gyermek, tanuló nevelésével, oktatásával kapcsolatos sajátos követelményeket, fejlesztési feladatokat, a fejlesztési feladatok ellátásának javasolt időkeretét, javaslatot az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli mentesítésre,

k) a szükséges szakemberre vonatkozó javaslatot,

l) az adott tanév szeptember 1. és január 18. napja között elvégzett vizsgálatoknál az ötödik életévüket betöltött, de hat évesnél fiatalabb sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek esetében javaslatot a tankötelezettség teljesítésének következő tanévtől történő megkezdésére vagy további egy év óvodai nevelésre,

m) a szülő tájékoztatását a 18. §-ban foglalt jogairól és kötelezettségeiről.

(2) Ha a fővárosi, megyei területi gyermekvédelmi szakszolgálat értesítése szerint a szakértői bizottság eljárásával egyidejűleg a gyermek, tanuló átmeneti vagy tartós nevelésbe vételével kapcsolatos eljárás is folyik, a szakértői véleményt a kijelölt gondozási helyről szóló tájékoztatás megérkezését követően lehet elkészíteni.

(3) A szakértői vizsgálat befejezését követően a szülőt tájékoztatni kell a szakértői vizsgálat megállapításairól, a szakértői vélemény várható tartalmáról, a szülői jogokról és kötelezettségekről. A tájékoztatás tényét, a tájékoztatási kötelezettség teljesítését írásba kell foglalni és a szülővel alá kell írni.

(4) Ha az eljárásban szakszolgálati-esélyegyenlőségi szakértő működik közre, a szülő tájékoztatásánál jelen kell lennie. A szakszolgálati-esélyegyenlőségi szakértő a szakértői bizottság munkájával és megállapításaival kapcsolatosan kifejezheti véleményét, és javasolhatja a szülőnek, hogy éljen a felülvizsgálat kezdeményezésének jogával.

(5) A szakértői véleményt, az e bekezdésben foglalt kivétellel – a vizsgálat lezárását követő huszonegy napon belül – kézbesíteni kell a szülőnek. Amennyiben a szülő a 16. § (3) bekezdése alapján összeállított intézményjegyzékről intézményt nem választ, a szakértői bizottság a vizsgálat lezárását követő harmincadik napon a gyermeket, tanulót ellátó intézményt saját választása alapján kijelöli és a szakértői véleményt a kijelöléstől számított öt munkanapon belül a szülőnek kézbesíti.

(6) A kézbesítés történhet postai úton, személyesen vagy kézbesítő útján. A kézbesítés napja az a nap, amelyen a szakértői véleménynek a szülő általi átvétele megtörtént, vagy amely napon a szülő az átvételt megtagadta. Ha postai úton kézbesített szakértői vélemény a szakértői bizottsághoz „nem kereste” jellel érkezik vissza, a szakértői véleményt – az ellenkező bizonyításig – a postai kézbesítés második megkísérlésének napját követő ötödik munkanapon kézbesítettnek kell tekinteni.

(7) Ha a Hivatal a kérelmező által benyújtott dokumentumok alapján, a tankötelezettség teljesítésének hat éves kor előtti megkezdésével vagy a tankötelezettség megkezdése alóli felmentéssel kapcsolatos hatósági eljárásban a szakértői bizottságot szakértőként kirendelte, és a Korm. rendelet szerinti szakértői vélemény elkészítése és a Hivatalnak történő megküldése mellett a hatósági eljárástól függetlenül az e rendelet szerinti szakértői vélemény kibocsátása is szükséges, úgy azt a szakértői bizottság az e rendelet általános szabályai szerint készíti el. Ha szakértői vizsgálatot a Hivatal kirendelésére a járási szakértői bizottság végezte el, és a szakértői vizsgálat alapján sajátos nevelési igény valószínűsíthető, akkor a járási szakértői bizottság a Korm. rendelet szerinti szakértői vélemény elkészítésével és a Hivatalnak történő megküldésével egyidejűleg saját vizsgálatának dokumentációját és annak eredményeit, a vizsgálat alapján tett megállapításait, valamint a rendelkezésükre álló egyéb iratokat megküldi a megyei szakértői bizottság részére, amely a szakértői vizsgálatot a hatósági eljárástól függetlenül e rendelet általános szabályai szerint fejezi be. A megyei szakértői bizottság a járási szakértői bizottság azon szakmai megállapításaihoz, melyeket a Korm. rendelet szerinti szakértői vélemény tartalmaz, kötve van.

ba) a **beilleszkedési, a tanulási vagy a magatartási nehézségre, vagy** annak **kizárására** vonatkozó megállapítást, az azt alátámasztó tényeket,

bb) a **sajátos nevelési igényre, vagy** annak **kizárására** vonatkozó megállapítást, az azt alátámasztó tényeket,

c) a **korai fejlesztés és gondozás szükségességét**, az ennek keretében **nyújtott szolgáltatásokat**, a fejlesztéssel kapcsolatos **szakmai feladatokat**, valamint annak megjelölését, hogy a feladatokat **milyen ellátás keretében mely intézmény** biztosítja,

d) annak megállapítását, hogy a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló **az e célra létrehozott, a fogyatékoság típusának megfelelő nevelési-oktatási**, illetve szakképző **intézményben**, osztályban, csoportban, tagozaton **vagy a többi gyermekkel, tanulóval közösen** is részt vehet az óvodai nevelésben, iskolai nevelésben-oktatásban, kollégiumi nevelésben,

e) annak megállapítását, hogy a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló a tankötelezettségét **kizárólagosan iskolába járással**, illetve **kizárólagosan egyéni munkarend**, egyéni tanulmányi rend keretében teljesítheti,

f) ha a tanuló a tankötelezettségét kizárólagosan **egyéni munkarend**, egyéni tanulmányi rend keretében teljesítheti, a **heti foglalkoztatás idejét és a felkészüléshez szükséges szakembereket**,

g) annak megállapítását, hogy a tanuló a tankötelezettségét **fejlesztő nevelés-oktatás**, illetőleg a fejlesztő nevelés-oktatást nyújtó iskola által szervezett **egyéni fejlesztés keretében teljesíti**,

h) a **gyermek, tanuló sajátos nevelési igényének megfelelő**

ha) **óvodára**, csoportra (a továbbiakban együtt: kijelölt óvoda),

hb) **általános iskolára, középfokú iskolára, szakképző intézményre, fejlesztő nevelés-oktatást végző iskolára**, csoportra, osztályra, tagozatra (a továbbiakban együtt: kijelölt iskola),

hc) **kollégiumra** [a h) pont alattiak a továbbiakban együtt: kijelölt intézmény] vonatkozó javaslatot és a kijelölt intézmény megjelölését,

i) a **hivatalból történő felülvizsgálat időpontját**,

j) a gyermek, tanuló nevelésével, **oktatásával kapcsolatos sajátos követelményeket, fejlesztési feladatokat**, a fejlesztési feladatok ellátásának javasolt **időkeretét**, javaslatot az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az **értékelés és minősítés alóli mentesítésre**,

k) a **szükséges szakemberre vonatkozó javaslatot**,

l) az adott tanév **szeptember 1. és január 18. napja között** elvégzett vizsgálatoknál az ötödik életévüket betöltött, de hat évesnél fiatalabb sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési,

tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek esetében **javaslatot a tankötelezettség teljesítésének következő tanévtől történő megkezdésére vagy további egy év óvodai nevelésre,**

m) a szülő tájékoztatását a 18. §-ban foglalt jogairól és kötelezettségeiről. (pl.: jogorvoslat)

Mikor fontos a szakértői vélemény sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók esetében?

A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.¹⁹ **A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani. A szakértői vélemény tehát az adott gyermek/tanuló tekintetében a köznevelési intézményben való ellátásának alapidokumentuma.**

Fontos megjegyezni, hogy **a szakértői véleményben foglalt javaslatok mind a szülőre, mind a gyermekre/tanulóra, mind pedig az abban kijelölt oktatási intézményre nézve kötelező rendelkezések.** A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 248. § (2) bekezdésének c) pontja alapján, aki a pedagógiai szakszolgálatra vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően készített szakvéleményben foglaltakat szándékosan figyelmen kívül hagyja, szabálysértést követ el.

Milyen mentesítések kérhetőek a szakértői vélemény alapján?

- Az érettségi bizonyítvány kiadásának feltételeként meghatározott **közösségi szolgálat** teljesítésére vonatkozó kötelezettség alóli mentesítés.²⁰
- Az **érdemjegyekkel** és osztályzatokkal történő **értékelés és minősítés** alóli mentesítés, és ehelyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazás előírása.
- Az egyes **tantárgyakból, tantárgyrészekből** a tanuló teljesítményének az **értékelése, minősítése alóli mentesítése.**²¹

¹⁹ 2011. évi CXC törvény 47. § (1) A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

²⁰ 2011. évi CXC törvény 6.§ (4) A középiskola elvégzését közvetlenül követő érettségi vizsgaidőszakban az érettségi vizsgák megkezdésének feltétele ötven óra közösségi szolgálat elvégzésének igazolása, kivéve
a) a felnőttoktatásban részt vevő tanulókat és
b) azon sajátos nevelési igényű tanulókat, akiket a szakértői bizottság javaslata alapján a közösségi szolgálat alól az igazgató határozatban mentesített.

²¹ 2011. évi CXC törvény (Nkt.) 56. § (1) A sajátos nevelési igényű tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az igazgató mentesíti

a) az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, és ehelyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő,

b) egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól.

(2) Az érettségi vizsgán az (1) bekezdés b) pont szerinti tantárgyak helyett a tanuló – a vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint – másik tantárgyat választhat.

Az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből a tanuló teljesítményének az értékelése, minősítése alóli mentesítés céljából szakértői vizsgálat az első-hatodik évfolyamon az adott tanév **január 31-éig** szükség szerint bármikor indítható. A határnapot követően annak a tanévnek a **március 31.** napjáig, amelyben a tanuló az adott tantárgy tanulását megkezdte. Fentieknél későbbi időpontban csak a kiskorú tanuló szülője, illetve a nagykorú tanuló kezdeményezheti a vizsgálatot.

A vizsgálati kérelemhez csatolni kell az érintett iskola igazgatójának a vizsgálat szükségességével kapcsolatos egyetértő nyilatkozatát. Az iskola igazgatója a döntéséhez beszerzi a tanuló osztályfőnöke és az adott tantárgyat tanító pedagógus véleményét. Az iskola igazgatója egyetértésének hiányában a szakértői bizottság vezetője vagy az általa erre kijelölt bizottsági tag – a kiskorú tanuló esetén a tanuló és a szülő, nagykorú tanuló esetén a tanuló meghallgatása után – dönt a vizsgálat szükségességéről vagy a kérelem elutasításáról. A kérelem elutasításáról szóló döntést – határozat formájában – írásba kell foglalni. **A döntés tekintetében a szakértői vélemény felülvizsgálatával kapcsolatos rendelkezéseket kell alkalmazni.**

Mit tehet a szülő, ha nem ért egyet a szakértői véleményben foglaltakkal?

Ha a szakértői véleményben foglaltakkal a **szülő nem ért egyet, a szakértői bizottság köteles** erről a tényről a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint **illetékes tankerületi központot tájékoztatni.**

A szülő közvetlenül is eljárást indíthat a gyermek, tanuló lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes tankerületi központnál a szakértői vélemény felülvizsgálatát kezdeményezve. **A szülőnek a szakértői véleményben foglaltakkal kapcsolatos egyetértését vagy egyet nem értését írásban kell közölnie.**

A szülőnek - a szakértői vélemény kézhezvételétől számítva **tizenöt nap** áll rendelkezésre a szakértői vélemény felülvizsgálatának kezdeményezésére. Amennyiben a szülő a szakértői vélemény kézhezvételétől számított **tizenöt napon belül nem tesz nyilatkozatot** és nem

15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet 15. § (1) Az Nkt. 56. § (1) bekezdése alapján egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből a tanuló teljesítményének az értékelése, minősítése alóli mentesítés céljából szakértői vizsgálat indítható:

a) az iskolai nevelés-oktatás első-hatodik évfolyamán az adott tanév január 31-éig szükség szerint bármikor,
b) az a) pontban meghatározott évfolyamokra vonatkozóan meghatározott határnapot követően annak a tanévnek a március 31. napjáig, amelyben a tanuló az adott tantárgy tanulását megkezdte.

(2) A szakértői bizottság eljárását az (1) bekezdésben meghatározott célból, az ott megjelölt időszaknál későbbi időpontban csak a szülő kezdeményezheti. A vizsgálati kérelemhez csatolni kell az érintett iskola igazgatójának a vizsgálat szükségességével kapcsolatos egyetértő nyilatkozatát. Az iskola igazgatója a döntéséhez beszerzi a tanuló osztályfőnöke és az adott tantárgyat tanító pedagógus véleményét. Az iskola igazgatója egyetértésének hiányában a szakértői bizottság vezetője vagy az általa erre kijelölt bizottsági tag – a kiskorú tanuló esetén a tanuló és a szülő, nagykorú tanuló esetén a tanuló meghallgatása után – dönt a vizsgálat szükségességéről vagy a kérelem elutasításáról. A kérelem elutasításáról szóló döntést – határozat formájában – írásba kell foglalni. A döntés tekintetében a szakértői vélemény felülvizsgálatával kapcsolatos rendelkezéseket kell alkalmazni.

indítja meg a jogszabályban meghatározott eljárást, **az egyetértését megadottnak kell tekinteni.**²²

Fontos, hogy az előzetes vizsgálati vélemény ismertetésekor a szülő által tett elfogadó vagy elutasító nyilatkozat a fent leírt jogorvoslati jogot nem érinti, vagyis bármilyen nyilatkozatot tett a szülő a szakértői vizsgálat befejezését követően vele ismertetett előzetes vizsgálati véleményre, a szakértői vélemény kézhez vételét követő 15 napon belül megilleti őt a jogorvoslat joga, vagyis a szakértői vélemény megtámadásának joga.

Milyen feltételek szükségesek az SNI autista gyermek/tanuló ellátásához az oktatási intézményben?

A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez és oktatásához a következő feltételek szükségesek:

a) a gyermek, tanuló **külön neveléséhez** és oktatásához, a fejlesztő nevelés-oktatáshoz, a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő **gyógypedagógus**, konduktor foglalkoztatása, a neveléshez és oktatáshoz szükséges **speciális tanterv, tankönyv és egyéb segédlet**,

b) **egyéni előrehaladású neveléshez** és oktatáshoz, integrált óvodai neveléshez, iskolai nevelés-oktatáshoz, az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő **gyógypedagógus**, konduktor foglalkoztatása, a foglalkozásokhoz **speciális tanterv, tankönyv, valamint speciális gyógyászati és technikai eszközök**,

c) **a fejlesztési területek szakértői bizottság által történő meghatározása.**²³

²² 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet 18. § (1) A gyermek, tanuló ellátására a szakértői véleményben foglaltak szerint akkor kerülhet sor, ha az abban foglaltakkal a szülő egyetért. Amennyiben a szakértői véleményben foglaltakkal a szülő nem ért egyet, a szakértői bizottság köteles erről a tényről a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes tankerületi központot tájékoztatni.

(2) A szülő közvetlenül is eljárást indíthat a gyermek, tanuló lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes tankerületi központnál a szakértői vélemény felülvizsgálatát kezdeményezve. A szülőnek a szakértői véleményben foglaltakkal kapcsolatos egyetértését vagy egyet nem értését írásban kell közölnie.

(3) A szülőnek – a szakértői vélemény kézhezvételétől számítva – tizenöt nap áll rendelkezésre a szakértői vélemény felülvizsgálatának kezdeményezésére. Amennyiben a szülő a szakértői vélemény kézhezvételétől számított tizenöt napon belül nem tesz nyilatkozatot és nem indítja meg a (2) bekezdésben meghatározott eljárást, az egyetértését megadottnak kell tekinteni.

²³ 2011. évi CXCV törvény 47.§ (4) A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez és oktatásához a következő feltételek szükségesek:

a) a gyermek, tanuló **külön neveléséhez** és oktatásához, a fejlesztő nevelés-oktatáshoz, a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő **gyógypedagógus**, konduktor foglalkoztatása, a neveléshez és oktatáshoz szükséges **speciális tanterv, tankönyv és egyéb segédlet**,

b) **egyéni előrehaladású neveléshez** és oktatáshoz, integrált óvodai neveléshez, iskolai nevelés-oktatáshoz, az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő **gyógypedagógus**, konduktor foglalkoztatása, a foglalkozásokhoz **speciális tanterv, tankönyv, valamint speciális gyógyászati és technikai eszközök**,

c) **a fejlesztési területek szakértői bizottság által történő meghatározása.**

A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez, oktatásához szükséges speciális szakképzettséggel rendelkező **szakember utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat útján is biztosítható.**²⁴

Autizmus esetén a szakembernek az alábbi képzettségek egyikével kell rendelkeznie: autizmus spektrum zavarok pedagógiája szakirány vagy szakirányú továbbképzés.

*Mit tehet a szülő, ha a kijelölt oktatási intézmény jogsértést követ el a gyermekével szemben, vagy véleménye szerint gyermekének érdekei sérülnek? (Jogorvoslat a köznevelésben)*²⁵

Először is érdemes az **oktatási intézmény vezetőjét** megkeresni a problémával **írásban**. Ha ilyen módon **nem oldódik meg** a helyzet, akkor az **oktatási intézmény fenntartójához** lehet panasszal fordulni **szintén írásban**.

Ha bizonytalanok vagyunk abban ki a fenntartó, akkor az alábbi linken meg tudjuk keresni az intézmény adatait, köztük a fenntartót is:

https://www.oktatas.hu/kozneveles/intezmenykereso/koznevelesi_intezmenykereso

Ha a fenntartó megkeresését követően **sem oldódik meg** a probléma, úgy több lehetőség közül választhat a szülő:

- 1.) **Bírósághoz** fordul, vagy
- 2.) Az **oktatási jogok miniszteri biztosához** fordul, akinek eljárásáról elérhetőségeiről bővebb információ itt található: <https://www.oktbiztos.hu/eljaras/eljaras.html>, vagy
- 3.) Az **alapvető jogok biztosánál** indít eljárást az egyenlő bánásmód megsértése (fogyatékoságon alapuló hátrányos megkülönböztetés) miatt, amelyről bővebb információ itt található: <http://www.ajbh.hu/forduljon-a-biztoshoz> vagy
- 4.) Más köznevelési intézményt keres a gyermeke számára, mely esetben a szakértői bizottsághoz kell fordulni az új intézmény kijelölése érdekében. Ez esetben a 15/2013 (II.26) EMMI rendelet 20.§ (3) bekezdése érvényesül.²⁶

²⁴ 2011. évi CXC törvény 47.§ (10) A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez, oktatásához szükséges speciális szakképzettséggel rendelkező szakember utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat útján is biztosítható.

²⁵ 2011. évi CXC törvény 37. § - 40.§

²⁶ 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet 20.§ (3) Ha a sajátos nevelési igényű tanuló iskolát kíván változtatni, szándékáról a tanuló szülőjének írásban tájékoztatnia kell a szakértői bizottságot. A szakértői bizottság, amennyiben az az iskola, amelybe a tanuló az átvételét, felvételét kéri, az adott sajátos nevelési igényre tekintettel szerepel az intézményi jegyzékben, a bejelentést tizenöt napon belül írásban tudomásul veszi, és szakértői véleményének az iskola kijelölésére és az iskolába történő beiratkozásra vonatkozó rendelkezéseit módosítja. Ha az iskola nem vagy nem az adott fogyatékoságra tekintettel szerepel az intézményi jegyzékben, a szakértői bizottság a tanuló – szükség szerinti – vizsgálata után új szakértői véleményt készít. A tanuló vizsgálata mellőzhető, ha a meglévő vizsgálati eredmények kiegészítésére nincs szükség. E rendelkezéseket alkalmazni kell az óvoda, a kollégium, a szakképző intézmény, a korai fejlesztés és gondozás, továbbá a fejlesztő nevelés-oktatás feladataiban közreműködő intézmény változásakor is. Az e bekezdésben meghatározott intézkedéseket, ha a gyermek, tanuló vizsgálatára nincs szükség, a szakértői bizottság vezetője vagy az általa kijelölt szakértői bizottsági tag hajtja végre.

Fontos megjegyezni, hogy a **jogorvoslat során a határidők betartása igen lényeges**. Eszerint az óvoda, az iskola, a kollégium döntése, intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása (a továbbiakban együtt: döntés) ellen a tanuló, a szülő - a közléstől, ennek hiányában a tudomására jutásától számított tizenöt napon belül - a gyermek, tanuló érdekében eljárást indíthat.²⁷ Az eljárást jogszabálysértésre vagy érdeksérelemre hivatkozással lehet megindítani az első fokon eljáró szervnél, aki köteles a jogorvoslati kérelmet a másodfokú szervhez továbbítani.

A fenntartó jár el, és hoz másodfokú döntést

a) a jogszabálysértésre vagy az intézmény belső szabályzatának megsértésére hivatkozással benyújtott kérelem, továbbá

b) az óvodai felvétellel és az óvodából való kizárással, a tanulói jogviszony, valamint a kollégiumi tagsági viszony létesítésével, megszüntetésével, a tanulói fegyelmi ügyekkel kapcsolatban érdeksérelemre hivatkozással benyújtott kérelem tekintetében.

A fenntartó a kérelmet elutasíthatja, a döntést

a) megváltoztathatja, vagy

b) megsemmisítheti, és a nevelési-oktatási intézményt új döntés meghozatalára utasíthatja.

Az érdeksérelemre hivatkozással benyújtott kérelmet - a fenntartó hatáskörébe tartozó kérelmek kivételével - az iskolaszék, ennek hiányában, a szülői közösség és nevelőtestület tagjaiból álló, legalább három tagú bizottság vizsgálja meg.

A vizsgálat eredményeképpen az iskolaszék, vagy a bizottság

a) a kérelmet elutasítja,

b) a döntés elmulasztóját döntéshozatalra utasítja,

c) a hozott döntést megsemmisíti, és a döntéshozót új döntés meghozatalára utasítja.²⁸

²⁷ 2011. évi CXC törvény 37. § (1) A nevelési-oktatási intézmény a gyermekkel, a tanulóval kapcsolatos döntéseit – jogszabályban meghatározott esetben és formában – írásban közli a tanulóval, a szülővel.

(2) Az óvoda, az iskola, a kollégium döntése, intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása (a továbbiakban együtt: döntés) ellen a tanuló, a szülő – a közléstől, ennek hiányában a tudomására jutásától számított tizenöt napon belül – a gyermek, tanuló érdekében eljárást indíthat, kivéve a magatartás, a szorgalom, valamint a tanulmányok értékelése és minősítése ellen. Eljárás indítható a magatartás, szorgalom és a tanulmányok minősítése ellen is, ha a minősítés nem az iskola által alkalmazott helyi tantervben meghatározottak alapján történt, a minősítéssel összefüggő eljárás jogszabályba vagy a tanulói jogviszonyra vonatkozó rendelkezésekbe ütközik.

²⁸ 2011. évi CXC törvény 37.§ (3) A fenntartó jár el, és hoz másodfokú döntést

a) a jogszabálysértésre vagy az intézmény belső szabályzatának megsértésére hivatkozással benyújtott kérelem, továbbá

b) az óvodai felvétellel és az óvodából való kizárással, a tanulói jogviszony, valamint a kollégiumi tagsági viszony létesítésével, megszüntetésével, a tanulói fegyelmi ügyekkel kapcsolatban érdeksérelemre hivatkozással benyújtott kérelem tekintetében.

A bírósági eljárást a másodfokú szerv döntésének közlését követő 30 napon belül kell megindítani. A bírósági eljárás keresetlevél benyújtásával indul, melyet az illetékes, közigazgatási ügyben eljáró bíróságnál kell benyújtani. Az illetékes bíróság megjelölését - a jogorvoslatról való kioktatás részeként - a megtámadni kívánt határozatnak tartalmaznia kell, ám ha nem tartalmazza, akkor az alábbi weboldalon lehet rákeresni az illetékes bíróságra: <https://birosag.hu/birosag-kereso> ²⁹ A bírósági eljárás megindításának általában halasztó hatálya van a megtámadott döntés tekintetében, vagyis a határozatban foglaltakat a bírósági eljárás jogerős befejezéséig nem lehet végrehajtani. Vannak azonban ez alól kivételek.

A keresetlevél megfogalmazásában ajánlott, de nem kötelező jogi képviselő igénybevétele. A bíróságok ügyfélközpontjain keresztül igénybe vehető ügyfélszolgálatok segítenek a keresetlevél megírásában. Bővebb tájékoztató itt:

https://birosag.hu/sites/default/files/users/ugyfelkozpont_2019.pdf), továbbá szociális alapon ingyenes jogi segítségnyújtás is igényelhető, amelyről bővebben itt lehet olvasni: <https://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/jogi-segitsegnyujtas>

Az oktatási jogok miniszteri biztosa a jogsértéseket azok bekövetkezésétől számított legkésőbb 1 éven belül tudja vizsgálni, ugyanilyen határidőn belül tud eljárni az alapvető jogok biztosa is.

Mennyi fejlesztés jár az SNI autista gyermeknek?

(4) A (3) bekezdésben szabályozott eljárásban állami fenntartású nevelési-oktatási intézményben a fenntartó vezetője, települési önkormányzat által fenntartott nevelési-oktatási intézmény esetén a jegyző, más fenntartó esetén jogi és igazgatási képzési területen szerzett felsőfokú végzettséggel és szakképzettséggel vagy a döntéshozó nevelési-oktatási intézményben igazgatói munkakör betöltésére jogosító felsőfokú végzettséggel rendelkező személy járhat el.

38. § (1) A fenntartó a 37. § (3) bekezdésében meghatározott eljárásban

- a) a kérelmet elutasíthatja,
- b) a döntést megváltoztathatja, vagy
- c) a döntést megsemmisítheti, és a nevelési-oktatási intézményt új döntés meghozatalára utasíthatja.

(2) Az érdeksérelemre hivatkozással benyújtott kérelmet – a fenntartó hatáskörébe tartozó kérelmek kivételével – az iskolaszék, ennek hiányában, a szülői közösség és nevelőtestület tagjaiból álló, legalább három tagú bizottság vizsgálja meg. A vizsgálat eredményeképpen az iskolaszék, vagy a bizottság

- a) a kérelmet elutasítja,
- b) a döntés elmulasztóját döntéshozatalra utasítja,
- c) a hozott döntést megsemmisíti, és a döntéshozót új döntés meghozatalára utasítja.

(3) A jogorvoslati kérelem elbírálása során a tényállás tisztázására, a határidők számítására, az igazolásra, a határozat alakjára, tartalmára és közlésére, a döntés kérelemre vagy hivatalból történő kijavítására, kicserélésére, kiegészítésére, módosítására vagy visszavonására az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

²⁹ 2011. évi CXCV. törvény 38.§ (4) A tanuló, a szülő a fenntartónak a jogszabálysértésre hivatkozással benyújtott kérelem, továbbá – a megrovás és a szigorú megrovás büntetést kiszabó fegyelmi határozat ellen benyújtott kérelem kivételével – az érdeksérelemre hivatkozással benyújtott kérelem tárgyában hozott döntését a közigazgatási ügyben eljáró bíróság előtt megtámadhatja. A keresetlevelet a bíróságnál kell benyújtani.

(5) A nevelési-oktatási intézmény döntése végleges, ha a 37. § (2) bekezdésében meghatározott határidőn belül nem nyújtottak be eljárást megindító kérelmet, vagy az eljárást megindító kérelem benyújtásáról lemondtak. A közlésre az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

(6) A keresetlevél benyújtásának halasztó hatálya van kivéve, ha a döntéshozó a nevelési-oktatási intézménybe járó többi tanuló nyomós érdeke miatt a másodfokú döntés azonnali végrehajtását rendelte el.

Az **óvoda** fenntartója az óvodában **heti tizenegy órás** időkeretben köteles megszervezni a sajátos nevelési igényű gyermekek egészségügyi, pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs foglalkoztatását (fejlesztését).

Iskolai oktatás során a sajátos nevelési igényű tanulók heti egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozásainak száma évfolyamonként változó, de **autizmus esetén 10-15 óra**. (2011 évi CXC törvény 6. számú melléklete)

Ez csak heti időkeret, az intézményben ellátandó gyermekek számától függ az, hogy ténylegesen egy gyermek heti hány órában kap fejlesztést. Ennek számítási módja a 20/2012 EMMI rend. 138.§-ában található.³⁰

A fejlesztés egyéni és csoportos formában is biztosítható.

Az **egyéni munkarenddel** rendelkezők egyéni foglalkozás keretében történő felkészítésére tanulónként **heti 10 óra** áll rendelkezésre, melyen belül biztosítandóak a fejlesztések is (**Az időkeret az egyes hetek és tanulók között átcsoportosítható.**)³¹

³⁰ 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 138. § (1) Az Nkt. 6. mellékletében a kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozás megszervezésére meghatározott heti foglalkoztatási időkeretet abban az esetben, ha a tanulót külön osztályban tanítják, osztályonként kell biztosítani.

(2) Abban az esetben, ha a sajátos nevelési igényű tanuló nevelés-oktatása a többi tanulóval együtt történik, az Nkt. 6. mellékletében a kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások megszervezésére meghatározott heti időkeretet kilenc főre kell meghatározni és biztosítani oly módon, hogy az Nkt. 6. mellékletének E oszlopában meghatározottak szerint az azonos heti óraszámú foglalkozásra jogosult tanulók számát elosztják kilencel. Ha az osztás alapján az azonos heti időtartamú foglalkozásra jogosult tanulók száma a négy főt meghaladja, akkor az Nkt. 6. mellékletének E oszlopában meghatározott heti óraszámot, négy vagy kevesebb fő esetén az Nkt. 6. mellékletének E oszlopában meghatározott heti óraszám ötven százalékát kell biztosítani.

(3) Ha a tanuló sajátos nevelési igényét halmozott sérülés alapozza meg, a kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások heti időkeretének számításánál a magasabb óraszámra jogosító fogyatékossgot kell figyelembe venni.

(4) Összevont osztályban az osztály legmagasabb évfolyamára járó tanuló évfolyamára az Nkt. 6. mellékletének E oszlopában meghatározott óraszámokat kell alkalmazni.

(5) Az általános iskola felső tagozatán – a nevelőtestület döntése alapján – a rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások legfeljebb ötven, a középfokú iskolában legfeljebb hetvenöt százaléka a sajátos nevelési igényű tanulók tehetséggondozására, a tantárgyi követelmények eredményes teljesítését szolgáló felzárkóztatásra is fordítható. A nevelőtestület az erre irányuló döntését félévenként köteles felülvizsgálni, és a tanuló fejlődésének ismeretében megerősíteni vagy módosítani.

³¹ 2011. évi CXC. törvény 27.§ (7) A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség vagy a sajátos nevelési igény miatt a szakértői bizottság véleménye alapján, vagy tartós gyógykezelés miatt egyéni munkarend keretében tanulmányokat folytató egyéni foglalkozás keretében történő felkészítésére az iskolának tanulónként az osztályok heti időkeretén felül átlag heti tíz óra áll a rendelkezésre. A sajátos nevelési igény miatt egyéni munkarend keretében tanulmányokat folytató tanulók esetében az e bekezdésben meghatározott időkereten belül kell biztosítani az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozásokat. Az időkeret az egyes hetek és tanulók között átcsoportosítható.

(8) A gyógypedagógiai nevelésben-oktatásban részt vevő nevelési-oktatási intézményben a sajátos nevelési igényű tanulók részére kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozásokat kell szervezni. A tanuló annyi egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozáson vesz részt, amennyi a sajátos nevelési igényéből eredő hátránya csökkentéséhez szükséges. A kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások megszervezésének heti

Mikortól kell óvodába mennie az autizmussal élő gyermeknek és van-e felmentés ez alól?

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt. A szülő – tárgyév április 15. napjáig benyújtott – kérelme alapján a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek a negyedik életévét betölti, különös méltánylást érdemlő esetben, újabb kérelem alapján annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek az ötödik életévét betölti, az Oktatási Hivatal felmentheti az óvodai foglalkozáson való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, sajátos helyzete indokolja. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, csak az óvodavezető vagy a védőnő, továbbá tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében az Eütv. 89. §-a szerinti általános járóbeteg-szakellátásban, vagy az Eütv. 91. §-a szerinti általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos rendelhető ki. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében a kérelem a tárgyév április 15. napja után is benyújtható.³²

A kötelező óvodai nevelés korai fejlesztésben és gondozásban is teljesíthető.³³

Mikortól kezdődik az SNI autista gyermek tankötelezettsége és ezt ki állapítja meg?³⁴

időkeretét a 6. melléklet határozza meg. A heti időkeret a tanítási hetek között a tanuló érdeksérelme nélkül különösen indokolt esetben átcsoportosítható.

³²2011. évi CXC törvény 8.§ (2) A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt. A szülő – tárgyév április 15. napjáig benyújtott – kérelme alapján a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek a negyedik életévét betölti, különös méltánylást érdemlő esetben, újabb kérelem alapján annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek az ötödik életévét betölti a Kormány rendeletében kijelölt szerv (a továbbiakban: felmentést engedélyező szerv) felmentheti az óvodai foglalkozáson való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, sajátos helyzete indokolja. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, csak az óvodavezető vagy a védőnő, továbbá tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében az Eütv. 89. §-a szerinti általános járóbeteg-szakellátásban, vagy az Eütv. 91. §-a szerinti általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos rendelhető ki. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében a kérelem a tárgyév április 15. napja után is benyújtható. Az eljárás időtartama ötven nap.

(2a) A (2) bekezdésben foglalt döntés ellen közigazgatási pert a döntés közlésétől számított tizenöt napon belül lehet megindítani. A felmentést engedélyező szerv döntését a bíróság nem változtathatja meg.

(2b) A bíróság legkésőbb a keresetlevélnek a bírósághoz való érkezését követő nyolc napon belül intézkedik a tárgyalási határnapnak a keresetlevél bírósághoz való érkezésétől számított harminc napon belüli időpontra történő kitűzéséről, kivéve, ha egyik fél sem kérte tárgyalás tartását, és azt a bíróság sem tartja szükségesnek.

(2c) A (2a) bekezdés szerint indult perben egyesbíró jár el első fokon. Ha az ügy különös bonyolultsága indokolja, az egyesbíró a perben a tárgyalás megkezdése előtt elrendelheti, hogy az ügyben három hivatásos bíróból álló tanács járjon el. A tanács elé utalt ügyben utóbb egyesbíró nem járhat el.

(2d) A bíróság a keresetlevelet, a keresetlevél bírósághoz történő érkezésétől számított harminc napon belül bírálja el, a határozatát ugyanezen határidőn belül írásba foglalja és a felek részére kézbesíti.

(2e) A perben nem lehet alkalmazni a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 148. §-a szerinti ítélezési szünetre vonatkozó rendelkezéseket.

³³ 2011. évi CXC törvény 8.§ (4) A kötelező óvodai nevelés korai fejlesztésben és gondozásban is teljesíthető.

³⁴ 2011. évi CXC törvény 45. § (2) A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. Szülői kérelem hiányában a gyermek tankötelezettsége megkezdésének halasztását a gyámhatóság is kezdeményezheti. A szülő, a gyámhatóság a kérelmét legkésőbb az iskolakezdés évének január 18-áig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. Az eljárás ügyintézési határideje ötven nap. A szülő kérelme

A gyermek **abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti tankötelessé válik** és meg kell kezdenie az iskolát. **További egy nevelési évet maradhat a gyermek az óvodában**, ha ez iránt a szülő az **Oktatási Hivatalhoz** az iskolakezdés évének **január 18. napjáig írásbeli kérelmet nyújt be**. E kérelem benyújtására **nincs szükség, ha az iskolakezdés évének január 18. napja előtt a szakértői bizottság a gyermek további egy évig történő óvodai nevelésére tesz javaslatot**. Ha a szülő az Oktatási Hivatal döntésével nem ért egyet, akkor azt annak közlésétől számított 15 napon belül bíróság előtt támadhatja meg.

Meghosszabbítható-e az SNI gyermek tankötelezettsége és ha igen meddig?

A tankötelezettség annak a tanévnek a végéig tart, amelyben a tanuló **a tizenhatodik életévét betölti**. **A sajátos nevelési igényű tanuló tankötelezettsége meghosszabbítható annak a tanítási évnek a végéig, amelyben a huszonharmadik életévét betölti**. A tankötelezettség meghosszabbításáról **a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az iskola igazgatója dönt**.³⁵ Az iskola igazgatója tehát kötve van a szakértői bizottság szakértői véleményében szereplő javaslatához.

Milyen dokumentumok alapján látják el a gyermeket, tanulót a köznevelési intézményben?

alátámasztására kérelméhez csatolhatja a gyermek fejlettségét alátámasztó óvodai dokumentumokat is. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, akkor csak szakértői bizottság rendelhető ki. Ha a szakértői bizottság a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben történő részvételét javasolja, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a felmentést engedélyező szerv a szülő kérelmére engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kora előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését. A bíróság eljárására alkalmazni kell a (6b)–(6f) bekezdésében foglaltakat.

(2a) Ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.

(...)

(6b) A (2) és (6) bekezdésben foglalt döntés ellen közigazgatási pert a döntés közlésétől számított tizenöt napon belül lehet megindítani. A felmentést engedélyező szerv döntését a bíróság nem változtathatja meg.

(6c) A bíróság legkésőbb a keresetlevélnek a bírósághoz való érkezését követő nyolc napon belül intézkedik a tárgyalási határnapnak a keresetlevél bírósághoz való érkezésétől számított harminc napon belüli időpontra történő kitűzéséről, kivéve, ha egyik fél sem kérte tárgyalás tartását, és azt a bíróság sem tartja szükségesnek.

(6d) A perben egyesbíró jár el első fokon. Ha az ügy különös bonyolultsága indokolja, az egyesbíró a perben a tárgyalás megkezdése előtt elrendelheti, hogy az ügyben három hivatásos bíróból álló tanács járjon el. A tanács elé utalt ügyben utóbb egyesbíró nem járhat el.

(6e) A bíróság a keresetlevelet, a keresetlevél bírósághoz történő érkezésétől számított negyvenöt napon belül bírálja el, a határozatát ugyanezen határidőn belül írásba foglalja és a felek részére kézbesíti.

(6f) A perben nem lehet alkalmazni a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 148. §-a szerinti ítélezési szünetre vonatkozó rendelkezéseket.

³⁵ 2011. évi CXCV. törvény 45.§ (3) A tankötelezettség annak a tanévnek a végéig tart, amelyben a tanuló a tizenhatodik életévét betölti. A sajátos nevelési igényű tanuló tankötelezettsége meghosszabbítható annak a tanítási évnek a végéig, amelyben a huszonharmadik életévét betölti. A tankötelezettség meghosszabbításáról a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az iskola igazgatója dönt.

A gyermekek, tanulók ellátása a köznevelési intézményekben az alábbiak szerint történik:

- NAT (Nemzeti alaptanterv)
- Óvodai nevelés országos alapprogramja
- Kerettanterv
- Iskola helyi tanterve
- Helyi pedagógiai program
- Szakértői bizottság szakértői véleménye
- Gyermekek egyéni fejlesztési terve

A köznevelési tárgyú jogszabályok és az SNI irányelvek, melyek az alábbi linken érhetőek el:

https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alprogramok/

A nevelési-oktatási intézmény az együttnevelést segítő pedagógus közreműködésével a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló fejlesztéséhez egyéni fejlesztési tervet készít, és évente legalább egy alkalommal rögzíti a fejlesztés eredményét. Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról és a fejlesztés eredményéről a szülőt tájékoztatni kell. A nevelési-oktatási intézmény a többi tanulóval együtt oktatott tanuló egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációját központilag kiadott egyéni fejlődési lapon dokumentálja.³⁶

Mik a szülő jogai és kötelezettségei a köznevelésben?³⁷

³⁶ 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 139. § (1) A nevelési-oktatási intézmény az együttnevelést segítő pedagógus közreműködésével a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló fejlesztéséhez, valamint a fejlesztő pedagógus közreműködésével a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló fejlesztéséhez egyéni fejlesztési tervet készít, és évente legalább két alkalommal rögzíti a fejlesztés eredményét. Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról és a fejlesztés eredményéről a szülőt tájékoztatni kell.

(2) A nevelési-oktatási intézmény a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozásait, illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló fejlesztését végző intézmény a gyermek, tanuló fejlesztő pedagógiai ellátását központilag kiadott egyéni fejlődési lapon vagy helyben szokásos módon dokumentálja.

³⁷ 2011. évi CXCV törvény 72. § (1) A szülő kötelessége, hogy

a) gondoskodjon gyermeke értelmi, testi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről és arról, hogy gyermeke teljesítse kötelességeit, továbbá megadjon ehhez minden tőle elvárható segítséget, együttműködve az intézménnyel, figyelemmel kísérvé gyermeke fejlődését, tanulmányi előmenetelét,

b) biztosítsa gyermeke óvodai nevelésben való részvételét, továbbá tankötelezettségének teljesítését,

c) tiszteletben tartsa az óvoda, az iskola, kollégium vezetői, pedagógusai, alkalmazottai emberi méltóságát és jogait, tiszteletet tanúsítson irántuk.

(2) A szülő gyermeke adottságainak, képességeinek, érdeklődésének megfelelően, saját vallási, világnézeti meggyőződésére, nemzetiségi hovatartozására tekintettel szabadon választhat óvodát, iskolát, kollégiumot. A gyermek – ha nem cselekvőképtelen – tizennegyedik életévének betöltésétől a szülő ezt a jogát gyermekével közösen gyakorolhatja.

(4) A szülő joga, hogy gyermeke neveléséhez igénybe vegye a pedagógiai szakszolgálat intézményét. A szülő kötelessége, hogy gyermekével megjelenjen a nevelési tanácsadáson, továbbá biztosítsa gyermekének az iskolapszichológusi, óvodapszichológusi vizsgálaton és a fejlesztő foglalkozásokon való részvételét, ha a tanulóval foglalkozó pedagógusok kezdeményezésére a nevelőtestület erre javaslatot tesz. Ha az e bekezdésében foglalt kötelezettségének a szülő nem tesz eleget, a tankerületi központ kötelezi a szülőt kötelezettségének betartására.

(5) A szülő joga különösen, hogy

a) megismerje a nevelési-oktatási intézmény pedagógiai programját, házirendjét, tájékoztatást kapjon az abban foglaltakról,

A szülő joga különösen, hogy

- megismerje a nevelési-oktatási intézmény **pedagógiai programját, házirendjét, tájékoztatást kapjon** az abban foglaltakról,
- **gyermeke fejlődéséről**, magaviseletéről, tanulmányi előmeneteléről rendszeresen **részletes és érdemi tájékoztatást, neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjon**,
- **kezdemenyezze szülői szervezet**, óvodaszék, iskolaszék, kollégiumi szék **létrehozását, és annak munkájában**, továbbá a szülői képviselők megválasztásában, mint választó és mint megválasztható személy **részt vegyen**,
- írásbeli javaslatát a nevelési-oktatási intézmény vezetője, a nevelőtestület, az óvodaszék, iskolaszék, kollégiumi szék, a pedagógus megvizsgálja, és arra a megkereséstől számított tizenöt napon belül az óvodaszéktől, iskolaszéktől, kollégiumi széktől **legkésőbb a tizenötödik napot követő első ülésen érdemi választ kapjon**,
- **a nevelési-oktatási intézmény vezetője vagy a pedagógus hozzájárulásával részt vegyen a foglalkozásokon**,
- személyesen vagy képviselői útján - jogszabályban meghatározottak szerint - **részt vegyen az érdekeit érintő döntések meghozatalában**,
- **az oktatási jogok biztosához forduljon**.

A gyermek és a kiskorú tanuló szülőjével minden, a gyermekével összefüggő adat közölhető, kivéve ha az adat közlése súlyosan sértené a gyermek, tanuló testi, értelmi vagy erkölcsi fejlődését.

A szülő kötelessége, hogy

- **gondoskodjon gyermeke** értelmi, testi, érzelmi és erkölcsi **fejlődéséhez szükséges feltételekről** és arról, hogy gyermeke teljesítse kötelességeit, továbbá megadjon ehhez minden tőle elvárható segítséget, együttműködve az intézménnyel, figyelemmel kísérvé gyermeke fejlődését, tanulmányi előmenetelét,
- **biztosítsa gyermeke óvodai nevelésben való részvételét**, továbbá **tankötelezettségének teljesítését**,

b) gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről, tanulmányi előmeneteléről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjon,

c) kezdemenyezze szülői szervezet, óvodaszék, iskolaszék, kollégiumi szék létrehozását, és annak munkájában, továbbá a szülői képviselők megválasztásában mint választó és mint megválasztható személy részt vegyen,

d) írásbeli javaslatát a nevelési-oktatási intézmény vezetője, a nevelőtestület, az óvodaszék, iskolaszék, kollégiumi szék, a pedagógus megvizsgálja, és arra a megkereséstől számított tizenöt napon belül az óvodaszéktől, iskolaszéktől, kollégiumi széktől legkésőbb a tizenötödik napot követő első ülésen érdemi választ kapjon,

e) a nevelési-oktatási intézmény vezetője vagy a pedagógus hozzájárulásával részt vegyen a foglalkozásokon,

f) személyesen vagy képviselői útján – jogszabályban meghatározottak szerint – részt vegyen az érdekeit érintő döntések meghozatalában,

g) az oktatási jogok biztosához forduljon.

- tiszteletben tartsa az óvoda, az iskola, kollégium vezetői, pedagógusai, alkalmazottai **emberi méltóságát és jogait**, tiszteletet tanúsítson irántuk
- **gyermekével megjelenjen a nevelési tanácsadáson, továbbá biztosítsa gyermekének az iskolapszichológusi, óvodapszichológusi vizsgálaton és a fejlesztő foglalkozásokon való részvételét**, ha a tanulóval foglalkozó pedagógusok kezdeményezésére a nevelőtestület erre javaslatot tesz. Ha az e bekezdésében foglalt kötelezettségének a szülő nem tesz eleget, a köznevelési feladatokat ellátó hatóság kötelezi a szülőt kötelezettségének betartására.

A köznevelési törvény 3.§ (1) bekezdése szerint **a köznevelés középpontjában a gyermek, a tanuló, a pedagógus és a szülő áll, akiknek kötelességei és jogai egységet alkotnak**. Erre figyelemmel fontos megjegyezni, hogy **a pedagógus alapvető feladata** a rábízott gyermekek, tanulók **nevelése, oktatása**, óvodában a gyermekek Óvodai nevelés országos alapprogramja szerinti nevelése, iskolában a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, **sajátos nevelési igényű tanuló esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével**. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy

- a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel **egyénilag foglalkozzon**, szükség szerint **együttműködjön** gyógypedagógussal, konduktorral vagy **a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel**, a hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse
- a szülőt (törvényes képviselőt) **rendszeresen tájékoztassa** a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről
- a gyermek, tanuló érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel.³⁸

³⁸ 2011. évi CXC törvény 3. § (1) A köznevelés középpontjában a gyermek, a tanuló, a pedagógus és a szülő áll, akiknek kötelességei és jogai egységet alkotnak.

(...)

62. § (1) A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, óvodában a gyermekek Óvodai nevelés országos alapprogramja szerinti nevelése, iskolában a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, sajátos nevelési igényű tanuló esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy

- a) nevelő és oktató munkája során gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét,
- b) a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénilag foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal, konduktorral vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse,
- c) segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges tanulókat,
- d) előmozdítsa a gyermek, tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására,
- e) egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a gyermekeket, tanulókat,
- f) a szülőt (törvényes képviselőt) rendszeresen tájékoztassa a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről,

-
- g)* a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő – és szükség esetén más szakemberek – bevonásával,
- h)* a gyermekek, a tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon,
- i)* az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, oktatómunkáját éves és tanórai szinten, tanulócsoporthoz igazítva, szakszerűen megtervezve végezze, irányítsa a tanulók tevékenységét,
- j)* a kerettantervben és a pedagógiai programban meghatározottak szerint érdemjegyekkel vagy szövegesen, sokoldalúan, a követelményekhez igazodóan értékelje a tanulók munkáját,
- k)* részt vegyen a számára előírt pedagógus-továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát,
- l)* tanítványai pályaaorientációját, aktív szakmai életútra történő felkészítését folyamatosan irányítsa,
- m)* a pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse,
- n)* pontosan és aktívan részt vegyen a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az iskolai ünnepeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken,
- o)* határidőre megszerezze a kötelező minősítéseket,
- p)* megőrizzé a hivatali titkot,
- q)* hivatásához méltó magatartást tanúsítson,
- r)* a gyermek, tanuló érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel.